

УДК 327:327.8(510)

<https://doi.org/10.23939/shv2021.02.22>

“М’ЯКА” СИЛА КИТАЮ: ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ТА РЕАКЦІЯ НА СУЧАСНІ ВИКЛИКИ

Леся Дорош

Національний університет “Львівська політехніка”

lesia.o.dorosh@lpnu.ua

Researcher ID R-1453-2017

Author ID: 57192267003

Мирослава Яблонська

Національний університет “Львівська політехніка”

miroslavaablonska@gmail.com

ORCID: 0000-0002-3280-8157

(отримано – 12.03.2021 р., прийнято до друку – 23.09.2021 р.)

© Дорош Л., Яблонська М., 2021

Досліджено особливості “м’якої” сили КНР, що ґрунтуються на її показниках “жорсткої” сили – економічній та військовій могутності. Визначено відмінність у оцінці стану “м’якої” сили Китаю країнами Заходу та самою КНР. Наголошено на перспективності втілення культурної “м’якої” сили КНР та перепонах на її шляху. Досліджено уразливі місця китайської “м’якої” сили, серед яких особливості політичної системи країни та громадянського суспільства. Проаналізовано важливість інструментів “маскової” та “вакцинної” дипломатії в арсеналі “м’якої” сили КНР, що їх використовують задля мінімізації впливу негативних наслідків пандемії на імідж Китаю та позиціонування його як глобального лідера у сфері охорони здоров’я. Проаналізовано ефективність “м’якої” сили держави через аналіз досліджень, проведених дослідницькими центрами “Portland” та “Pew”. Зазначено важливість економічної “м’якої” сили у завоюванні Китаєм нових союзників, пріоритетними серед яких є країни Азії та Африки. Наголошено, що найбільший успіх «м’яка» сила має серед країн, де Китай не обтяжений звинуваченнями у порушенні прав людини. Однією з головних проблем у втіленні “м’якої” політики КНР визначено дисонанс між іміджем, який Китай прагне проектувати, та реальними діями країни.

Ключові слова: “м’яка” сила, “вакцинна дипломатія”, Китай, китайська модель.

“SOFT” POWER OF CHINA: EFFICIENCY AND RESPONSE TO CURRENT CHALLENGES

Lesia Dorosh

Lviv Polytechnic National University

lesia.o.dorosh@lpnu.ua

Researcher ID R-1453-2017

Author ID: 57192267003

Myroslava Yablonska
Lviv Polytechnic National University
miroslavaablonska@gmail.com
ORCID: 0000-0002-3280-8157

(Received – 12.03.2021, accepted – 23.09.2021)

The features of the “soft” power of the PRC, which are significantly based on its indicators of “hard” power – economic and military power, – have been studied. It is noted that there is a difference in the assessment of the state of “soft” power of China by Western countries and, accordingly, by China itself. Emphasis was placed on the prospects for the embodiment of China’s cultural “soft” power and its obstacles. Vulnerabilities in China’s “soft” power have been explored, including the political system and civil society. The importance of the tools of “mask” and “vaccine” diplomacy in the arsenal of “soft” power of China used to minimize the negative effects of the pandemic on China’s image and elevate its status as a leader in global health, have been analyzed. The effectiveness of the Chinese “soft” power has been analyzed through the studies conducted by the “Pew Research Centre” and “Portland Communication” agency. The importance of economic “soft” power in China’s conquest of new allies, including Asia and Africa, has been noted. It is emphasized that the most successful “soft” power is among countries where China is not burdened with accusations of human rights violations. It is noted that one of the main problems in China’s implementation of “soft” power policy is the dissonance between the image that China seeks to project and the country’s actions.

Keywords: “soft” power, “vaccine diplomacy”, China, Chinese model.

У сучасних умовах взаємозалежності держав, що спричинена глобалізацією, відносини між країнами будуються на основі різноманітних форм співпраці та (чи) конфронтації (конфлікту), до яких залучені всі держави світу, серед них і Китайська Народна Республіка (КНР). Сьогодні такі впливові міжнародні актори, як США, Китай, Індія, держави Європи та Європейський Союз, загалом, прямо або опосередковано, позиціонують себе лідерами у світі чи регіоні, використовуючи переговори і діалог та посиляючись на сформовану, відповідно до власних наявних ресурсів, могутність або ж силу. Попри визнану ефективність використання “жорстких” форм сили держав на міжнародній арені, як політичні теоретики, так і практики визнають зростаючу роль невоєнних (“м’яких”) способів впливу завдяки ідеологічним, економічним, культурно-ціннісним інструментам. Сьогодні кожна країна реагує на низку викликів, що містяться саме у площині концепції “м’якої” сили.

Концепція “м’якої” сили обґрунтовує продукування державою привабливості з метою впливу та переконання інших акторів міжнародних відносин за допомогою нематеріальних активів так, щоб вони самі зробили вибір на користь пропонованої ідеї чи політики. Термін запропонував Дж. Най на початку 1990-х рр. На думку вченого, що “м’яка” сила формується трьома елементами: привабливістю культури, політичних цінностей та зовнішньої політики держави. Загалом модель “м’якої” сили – це одна з небагатьох ідей західної суспільно-політичної думки, що втілилися у зовнішній політиці КНР.

Китай перебуває у пошуку ідеологічної та культурної моделі, що є привабливою та конку-

рентоздатною як для власних громадян, так і закордонної громадськості. Крім того, зростання економічного впливу та військових можливостей Китаю, тобто “жорсткого” компоненту сили, сприяють посиленню впливу на міжнародній арені, тому, розуміючи відмінності у режимах та моделях розвитку між КНР та могутніми державами Заходу, Пекін намагається формувати сприятливий імідж “мирного розвитку” (“м’який” компонент сили) для уникнення прямих конфронтацій із Заходом та для пошуку союзників, що поділяють його цінності або ж не виступають проти китайських. Відтак, актуалізуються дослідження специфіки застосування м’яких інструментів сили Китаєм, їх характеристик, та оцінки ефективності таких методів посилення впливу цієї країни у глобальному та регіональному вимірах.

Авторки статті досліджують ефективність політики “м’якої” сили КНР, що є реакцією та формується у відповідь на сучасні виклики у системі міжнародних взаємодій. В основу дослідження закладені передусім роботи дослідників, у яких аналізуються особливості застосування політики “м’якої” сили Китаєм на сучасному етапі його розвитку та відповідно до актуальних викликів, що формують його внутрішню та зовнішню політику. Такими науковцями стали Е. Альберт [Albert 2018], А. Будаєв [Будаєв 2016], Т. Баркер [Barker 2017], І. Гонг [Hong 2020], Дж. Катчин [Cutchin 2018], А. МакДональд [MacDonald 2018], Дж. Най [Най 2013], І. д’Уг [d’Hooghe 2005]. Для аналізу актуальних подій, що впливають на застосування Китаєм елементів “м’якої” сили під час внутрішньої та зовнішньої політики, використано аналітичні журналістські матеріали,

розміщені на медіаресурсах [Crossley 2021; Zhiquan 2021]. В основі роботи також містяться висновки дослідження “Soft Power 30”, проведеного аналітичним центром “Portland Communication”, що мало на меті проаналізувати сучасний стан “м’якої” сили провідних держав світу [‘2019 Overview. China’ 2019; Crabtree 2019]. Ще одним проаналізованим дослідженням стало опитування, проведене дослідницьким центром “Pew” задля виявлення тенденцій у ставленні до Китаю громадян інших держав [Silver, Devlin, Huang 2019].

Отож особливості міжнародного статусу Китаю пов’язані з тим, що ця країна є континентальним гігантом, що впливає на глобальні геополітичні та економічні процеси. Китай є другою за величиною глобальною економікою, постійним членом РБ ООН, активно розвиває національні космічні програми та інформаційні технології. КНР належить до ядерних держав, займає одні з перших місць за величиною та боєздатністю армій світу, має один із найбільших у світі військових бюджетів [Будаев 2016: 112]. Для підкріплення показників “жорсткої” сили збільшується потреба у “м’якій” силі. Кампанія впливу Комуністичної партії КНР орієнтована на дві основні цілі – розширення впливу країни за кордоном та просування позитивного іміджу Китаю в усьому світі.

На думку експертів, Китай витрачає щорічно близько 10 млрд доларів на втілення політики “м’якої” сили, проте активно ведуться дебати щодо її успішності [MacDonald 2018]. Китай та Захід по-різному оцінюють стан “м’якої” сили КНР та її міжнародний вплив. Уряди, експерти та медіа країн Заходу розглядають відсутність свободи і демократії в Китаї у поєднанні з цензурою на публікації та новини та наголошують на відсутності “м’якої” сили чи її слабкості. З іншого боку, представники КНР впевнені, що зростання її економічної «жорсткої» сили призведе до зміцнення “м’якої”, а її культурна “м’яка” сила вже активно просувається за кордоном [Hong 2020].

Задля формування необхідного іміджу, що схиляє до співпраці, Пекін застосовує як стандартні інструменти “м’якої” сили, так і характерні лише йому. Велика увага в межах культурної “м’якої” сили Китаю звертається на інструменти поширення культурних традицій – Інститути та Класи Конфуція, виступи артистів, кінематографія, іномовлення, освітні обміни, “дипломатія панд”, що роблять акцент на давнині китайської цивілізації. Китай має надзвичайний культурний потенціал, проте йому важко знайти оптимальний баланс між старовиною і сучасністю. З іншого боку, слід враховувати й той

фактор, що керування застосуванням інструментів “м’якої” сили з центру та цензура сучасної культури всередині держави не дають змогу розвинути культурний експорт, яким володіють держави регіону – Японія, Індія, Пд. Корея.

Поширення культурної “м’якої” сили Китаю, зокрема на країни Заходу, значно ускладнюється власне самою китайською мовою, адже хоча її популярність у світі повільно зростає, цього недостатньо для конкуренції з англomовним контентом. Тут КНР робить ставку на розширення за кордоном діяльності Інститутів Конфуція – приблизно 500 освітніх установ, чиєю метою діяльності є популяризація китайської культури і мови та які неодноразово критикувалися країнами Заходу за надмірний партійний контроль, пропаганду та викрадення інтелектуальної власності. Варто зазначити, що Китай вчиться на своїх помилках – у липні 2020 р. заявлено, що управління Інститутами перейде від Ханбан (урядовий департамент) до громадської організації “Китайська фундація міжнародної освіти”, яка сформована представниками групи університетів та компаній. Відтак це повинно дистанціювати Інститут від уряду та мінімізувати звинувачення у державному контролі [Soft power and cultural relations institutions in a time of crisis 2021].

Уразливими місцями китайської “м’якої” сили є особливості розвитку політичної системи та громадянського суспільства. Згідно з оцінками низки міжнародних експертів, “Китай не може мати “м’якої” сили, оскільки в країні не сформоване громадянське суспільство, а влада порушує права людини” [Будаев 2016: 114–115]. Китай, як і, наприклад, Росія, припускається помилки, думаючи, що головним суб’єктом застосування “м’якої” сили повинна бути держава, адже китайський досвід десятиліть національної пропаганди та централізованого керівництва інструментами “м’якої” сили покладено в основу як успіхів, так і провалів [d’Hooghe 2005: 103]. Поки політична система Китаю зупиняє, а не сприяє, вільному людському розвитку, його пропагандистські зусилля зіткнуться з викликами. Китай прямує в стару комуністичну систему повного контролю над суспільством та приховування несприятливої інформації від громадськості, гальмуючи зростання “м’якої” сили Китаю, як у разі із замовчуванням Китаєм на початкових етапах поширення коронавірусної інфекції та подальшим приховуванням кількості випадків зараження та смертей [d’Hooghe 2005: 102].

Китай неодноразово звинувачували у маніпуляціях зі ЗМІ: купівля “*South China Morning Post*” у Гонконзі та фінансовий тиск на “*Apple Daily*” (Hong Kong) та “*New York Times*”, а “*Xinhua*” і “*CGTN*”

іноземна аудиторія вважає рупорами китайської пропаганди [Barker 2017]. Уряд відмовляє у візах журналістам та західним вченим, а за межами Китаю чиновники посольства попереджають газети не публікувати статті на теми, які можуть образити Пекін. Уряд обмежує доступ до великих ЗМІ (“*Bloomberg*”) за публікацію статей та блокує китайськомовні вебсайти провідних американських та британських газет. Слабкою “цифровою” дипломатією пояснюють неуспішність реагування громадської дипломатії Китаю на проблемні для його іміджу ситуації. Загалом навряд чи можна завоювати серця та розум нинішніх та майбутніх поколінь, коли Китай знають як країну, яка блокує *Facebook*, *Youtube* та *Twitter* [Can China Do Soft Power? 2013].

У щорічному звіті “М’яка” сила 30” (“*Soft Power 30*”) британської організації “*Portland Communications*” за 2019 рік Китай займає 27-ме місце, що пояснюється низкою репутаційних викликів – торговельна війна зі США; посилення критики щодо поводження з уйгурами в провінції Сінцзян; напруженість у Південно-Китайському морі; антипекінські демонстрації в Гонконзі. Згідно зі звітом, Китай знаходиться поза світовими топ-20 у більшості сфер, крім культури, освіти, управління, діджиталізації та зовнішньої політики. Китай посідає нижчі позиції, ніж інші азійські країни, такі як Японія (8 місце), Південна Корея (19) та Сінгапур (21). Найслабші пункти в індексі пов’язані з низькими показниками у сферах прав та свобод. У звіті зазначено, що мало хто може посперечатися з економічним піднесенням Китаю, але втілення його ролі впливової держави, що позитивно впливає на глобальні виклики, ще попереду [2019 Overview. China 2019].

Варто зазначити, що Китай сьогодні ефективно використовує “м’яку” силу для нарощування свого міжнародного впливу в місцях, якими Захід останнім часом нехтував [MacDonald 2018: 18]. Найбільший успіх китайська “м’яка” сила має серед країн, де Китай не обтяжений звинуваченнями у порушенні прав людини в таких областях, як Тибет та Сінцзян. Відсутність доступу до міжнародних ЗМІ в менш розвинених регіонах дало змогу просувати сприятливий імідж серед населення. Цей ефект, мабуть, найбільше вражає в Африці, де Китай інвестує в комунікаційну інфраструктуру і пропонує недорогий доступ до китайських новин [Cutchin 2018].

Згідно з опитуванням, проведеним дослідницьким центром “*Pew*” у 2019 році, більшість країн погоджуються, що вплив Китаю на світ зростає, але це не обов’язково передбачає сприятливе сприйняття країн [Silver, Devlin, Huang 2019a]. У середньому

40 % серед респондентів з 34-х країн мають позитивний погляд на Китай, тоді як у середньому 41 % має негативну думку. Як правило, країни, які мають високі показники прав людини та низький рівень корупції, значно гірше ставляться до Китаю. Найпозитивніші рейтинги Китай має в Росії та Нігерії. В Україні більша частина респондентів також ставиться позитивно до Китаю (54 %). Найнегативніші ставлення у Японії, Швеції та Канаді. Думка про Китай більшості країн Західної Європи, США та Канаді негативна, а жителі Центрально-Східної Європи дещо більше розділені у своїх оцінках [Silver, Devlin, Huang 2019b].

Варто зазначити, що Китай не лише друга за величиною економіка, але й значний інвестор в закордонну інфраструктуру та розвиток через програми допомоги, що є елементом Ініціативи “Пояс та шлях” – найбільшого економічного проекту тисячоліття з метою посилити інтеграцію від Азії до Африки та Європи. Творці сподівалися, що проект допоможе КНР стати гігантом “м’якої” сили [Crabtree 2019: 69].

Однак проблеми з “м’якою” силою КНР в окремих частинах світу не слід плутати з відсутністю впливу. Західні спостерігачі помиляються, вважаючи, що громадянські свободи та демократія є бажанішими, ніж економічна стабільність та процвітання, та розглядаючи “м’яку” силу КНР через американський об’єктив. У час економічної невизначеності Китай є привабливим прикладом для неліберальних і схильних до авторитарності політичних лідерів і режимів, щоб підтримувати себе [Barker 2017]. Так, елементом “м’якої” сили Китаю є її модель розвитку; китайський досвід чи “китайська модель” стає все привабливішою для багатьох держав, що розвиваються. Успішне китайське керування внутрішньою політичною стабільністю, економічним зростанням та соціальним управлінням дає альтернативу “Вашингтонському консенсусу” для країн, що розвиваються. Перемоги китайської моделі – боротьба з бідністю, приборкання коронавірусу – можуть відвернути увагу від її недоліків, серед яких називають забруднення довкілля, корупцію, відсутність прозорості у творенні політики, нерівномірний регіональний розвиток, зростання розриву між багатими та бідними, що є в центрі міжнародних сумнівів щодо китайської моделі [Hong 2020].

Новою історією успіху “китайської моделі” у близькому майбутньому може стати проведення у КНР Зимових Олімпійських ігор у 2022 році. Ці Ігри можуть стати можливістю для КНР повторити успіх 2008 року та продемонструвати успішність китайської авторитарної системи, що дала змогу справитися

з епідемією. Сферою, якою Китай повинен зайнятися активно вже зараз, є недопущення бойкоту Ігор, про який вже заговорили більше сотні правових груп та МЗС Великої Британії [Crossley 2021].

Розвиток китайської “м’якої” сили обмежується дисонансом між іміджем, який Китай прагне проектувати, та діями країни, вважають експерти – підвищення націоналізму, напористість у територіальних суперечках, боротьба з неурядовими організаціями, цензура у ЗМІ та політичні репресії [Albert 2018]. Багато хто не впевнений, що будівельна діяльність Китаю в Південно-Китайському морі, придбання стратегічної інфраструктури чи діяльність Інститутів Конфуція мають добрі наміри [Barker 2017].

У 2020 р. Китаю випала ще одна можливість виступити у ролі впливового глобального лідера, адже пандемія Covid-19 не лише негативно вплинула на імідж КНР (поширення вірусу з Китаю, замовчування, пропаганда), а й стала шансом зміцнення китайської “м’якої” сили та “Шовкового шляху здоров’я”. Китай активно ініціював та застосовував “маскову дипломатію”, що передбачає надання кваліфікованих кадрів та медичного обладнання країнам, що страждали від Covid-19, для того, щоб змінити наратив про вину Китаю у пандемії, перетворивши його на історію китайської стійкості та успішності, здобутих авторитарною політикою.

Новим етапом стала “вакцинна дипломатія”, яка зараз активно застосовується впливовими державами світу для залучення союзників, адже отримання вакцин стало надією для швидшого відновлення “допандемійного” стану економіки держав світу. Стабільна ситуація всередині КНР дала можливість спрямувати вакцину китайського виробництва на потреби зовнішньої політики задля формування іміджу глобального лідера у сфері охорони здоров’я. Станом на кінець лютого 2021 р. Китай експортував вакцини до 27-ми країн та надає допомогу вакцинами 53-м країнам, які цього потребують [Zhiqun 2021].

Варто зазначити, що все ж поширення китайських вакцин оточене неоднозначністю через непрозорі дані про їхню ефективність (50,4–86 % ефективності за різними дослідженнями). Тому Китай не втрачає можливості підкріпити свою “м’яку” силу жорсткими засобами, наприклад, на початку пандемії державні посадовці неодноразово стверджували про некитайське походження вірусу, а зараз за допомогою державних медіа критикують виробників-конкурентів китайської вакцини (з Європи, США, Індії) за їхній “вакцинний націоналізм” щодо розповсюдження вакцин.

“Вакцинна дипломатія” є способом ще більше закріпити свою присутність у країнах, де КНР прагне дипломатичного та економічного впливу та витіснення своїх західних конкурентів, роблячи акцент на державах із середнім рівнем чи низьким достатком, зокрема країнах Африки. Так, ще червні 2020 р. Сі Цзіньпін стверджував, що Африка отримає вакцину, а очільник МЗС Ванг І зазначив, що дистрибуція вакцин у Африці стане пріоритетом Пекіну у 2021 році [Zhiqun 2021].

Підсумовуючи, треба зазначити, що успішність та ефективність “м’якої” сили КНР є об’єктом дискусій. Низка експертів заявляє про неможливість володіння Китаєм “м’якою” силою, адже вона не відповідає тим критеріям, що передбачав Дж. Най для Західного світу. Так, основними прихильниками Китаю стали держави, що розвиваються та мають авторитарні схильності. Держави, що мають вищий рівень розвитку та добробуту, ставляться до Китаю з недовірою, розглядаючи його як загрозу демократії. Звичайно, “жорстка” сила забезпечує матеріальну основу для розвитку “м’якої” сили, але Китай ще має попереду довгий шлях розвитку своєї сили привабливості, щоб формувати та посилювати прихильність не лише у авторитарних державах, що розвиваються. Пекін повинен переконати держави Заходу та своїх сусідів, що нарощення його економічної та військової сили не є загрозою. Відтак, попри великий потенціал Китаю, зокрема у сфері культури, його “м’яка” сила не досягне можливих висот, поки Пекін не усуне розбіжність між образом, який Китай бажає створити, й реальними діями та не стане “силою добра” на міжнародній арені.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- Будаев, А. (2016). Светлые и темные стороны “мягкой силы” Китая. *Государственное управление. Электронный вестник*, 54, 106-129.
- Най, Дж. (2013). Чего Китай и Россия не понимают в “мягкой силе”. *Центр стратегических оценок и прогнозов*. Retrieved from <http://csef.ru/ru/politica-i-geopolitica/491/chego-kitaj-i-rossiya-ne-ponimayut-v-myagkoj-sile-4239>
- 2019 Overview. China. (2019). *The Soft Power 30*. Retrieved from <https://softpower30.com/country/china/>
- Albert, E. (2018). China’s Big Bet on Soft Power. *Council on Foreign Relations*. Retrieved from <https://www.cfr.org/background/chinas-big-bet-soft-power>
- Barker, T. (2017). The Real Source of China’s Soft Power. *The Diplomat*. Retrieved from <https://thediplomat.com/2017/11/the-real-source-of-chinas-soft-power/>
- Can China Do Soft Power? (2013). *The Atlantic*. Retrieved from <https://www.theatlantic.com/china/archive/2013/04/can-china-do-soft-power/274916/>
- Crabtree, J. (2019). Making (limited) inroads: Why China’s Belt and Road struggles to deliver Goodwill. *The Soft*

Power 30 (*A Global Ranking of Soft Power*), 69-72. Retrieved from <https://softpower30.com/wp-content/uploads/2019/10/The-Soft-Power-30-Report-2019-1.pdf>

Crossley, G. (2021). China looks to Winter Olympics as Chance for Rare Soft Power Win amid COVID-19, Rights Concerns. *Reuters*. Retrieved from <https://www.reuters.com/article/us-olympics-2022-beijing-idUSKBN2A30C6>

Cutchin, J. (2018). How China is Building Its Soft Power. *Pacific Council on International Policy*. Retrieved from <https://www.pacificcouncil.org/newsroom/how-china-building-its-soft-power>

d’Hooghe, I. (2005). Public Diplomacy in the People’s Republic of China. *The New Public Diplomacy: Soft Power in International Relations (Studies in Diplomacy)*, 88–105.

Hong, Y. (2020). Growing China’s Soft Power: Free Debate and Creative Thinking are Key. *The Business Times*. Retrieved from <https://www.businesstimes.com.sg/opinion/thinkchina/growing-chinas-soft-power-free-debate-and-creative-thinking-are-key>

MacDonald, A. (2018). Soft Power Superpowers. *British Council (Global trends in cultural engagement and influence)*, 44 p. Retrieved from https://www.britishcouncil.org/sites/default/files/j119_thought_leadership_global_trends_in_soft_power_web.pdf

Silver, L., Devlin, K., Huang, C. (2019a). China’s Economic Growth Mostly Welcomed in Emerging Markets, but Neighbors Wary of Its Influence. *Pew Research Center*. Retrieved from <https://www.pewresearch.org/global/2019/12/05/chinas-economic-growth-mostly-welcomed-in-emerging-markets-but-neighbors-wary-of-its-influence/>

Silver, L., Devlin, K., Huang, C. (2019b). People around the Globe are Divided in Their Opinions of China. *Pew Research Center*. Retrieved from <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2019/12/05/people-around-the-globe-are-divided-in-their-opinions-of-china/>

Soft Power and Cultural Relations Institutions in a Time of Crisis. (2021). *British Council*. Retrieved from <https://www.britishcouncil.org/research-policy-insight/policy-reports/soft-power-cultural-relations-crisis>

Zhiqun, Z. (2021). Vaccine Diplomacy: China and India Push ahead to Supply Vaccines to Developing Countries. *Think China*. Retrieved from <https://www.thinkchina.sg/vaccine-diplomacy-china-and-india-push-ahead-supply-vaccines-developing-countries>

REFERENCES

2019 Overview. China. (2019). *The Soft Power 30*. Retrieved from <https://softpower30.com/country/china/>

Albert, E. (2018). China’s Big Bet on Soft Power. *Council on Foreign Relations*. Retrieved from <https://www.cfr.org/background/chinas-big-bet-soft-power>

Barker, T. (2017). The Real Source of China’s Soft Power. *The Diplomat*. Retrieved from <https://thediplomat.com/2017/11/the-real-source-of-chinas-soft-power/>

Budaev, A. (2016). The Light and Dark Sides of China’s Soft Power. [In Russian]. *Public Administration, Electronic newsletter*, 54, 106–129.

Can China Do Soft Power? (2013). *The Atlantic*. Retrieved from <https://www.theatlantic.com/china/archive/2013/04/can-china-do-soft-power/274916/>

Crabtree, J. (2019). Making (limited) inroads: Why China’s Belt and Road struggles to deliver Goodwill. *The Soft Power 30 (A Global Ranking of Soft Power)*, 69-72. Retrieved from <https://softpower30.com/wp-content/uploads/2019/10/The-Soft-Power-30-Report-2019-1.pdf>

Crossley, G. (2021). China looks to Winter Olympics as Chance for Rare Soft Power Win amid COVID-19, Rights Concerns. *Reuters*. Retrieved from <https://www.reuters.com/article/us-olympics-2022-beijing-idUSKBN2A30C6>

Cutchin, J. (2018). How China is Building Its Soft Power. *Pacific Council on International Policy*. Retrieved from <https://www.pacificcouncil.org/newsroom/how-china-building-its-soft-power>

d’Hooghe, I. (2005). Public Diplomacy in the People’s Republic of China. *The New Public Diplomacy: Soft Power in International Relations (Studies in Diplomacy)*, 88-105.

Hong, Y. (2020). Growing China’s Soft Power: Free Debate and Creative Thinking are Key. *The Business Times*. Retrieved from <https://www.businesstimes.com.sg/opinion/thinkchina/growing-chinas-soft-power-free-debate-and-creative-thinking-are-key>

MacDonald, A. (2018). Soft Power Superpowers. *British Council (Global trends in cultural engagement and influence)*, 44 p. Retrieved from https://www.britishcouncil.org/sites/default/files/j119_thought_leadership_global_trends_in_soft_power_web.pdf

Nai, J. (2013). What China and Russia Don’t Understand About Soft Power. [In Russian]. *Center for Strategic Assessments and Forecasts*. Retrieved from <http://csef.ru/ru/politica-i-geopolitica/491/chego-kitaj-i-rossiya-ne-ponimayut-v-myagkoj-sile-4239> (accessed 1 March, 2021).

Silver, L., Devlin, K., Huang, C. (2019a). China’s Economic Growth Mostly Welcomed in Emerging Markets, but Neighbors Wary of Its Influence. *Pew Research Center*. Retrieved from <https://www.pewresearch.org/global/2019/12/05/chinas-economic-growth-mostly-welcomed-in-emerging-markets-but-neighbors-wary-of-its-influence/>

Silver, L., Devlin, K., Huang, C. (2019b). People around the Globe are Divided in Their Opinions of China. *Pew Research Center*. Retrieved from <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2019/12/05/people-around-the-globe-are-divided-in-their-opinions-of-china/>

Soft Power and Cultural Relations Institutions in a Time of Crisis. (2021). *British Council*. Retrieved from <https://www.britishcouncil.org/research-policy-insight/policy-reports/soft-power-cultural-relations-crisis>

Zhiqun, Z. (2021). Vaccine Diplomacy: China and India Push ahead to Supply Vaccines to Developing Countries. *Think China*. Retrieved from <https://www.thinkchina.sg/vaccine-diplomacy-china-and-india-push-ahead-supply-vaccines-developing-countries>